

KURUL KARARI

Yüksek Planlama Kurulundan:

Tarih : 20/2/2012

Karar No : 2012/1

Konu : Enerji Verimliliği Strateji Belgesi 2012-2023

Yüksek Planlama Kurulunca;

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının 1/4/2011 tarih ve 4446 sayılı, 8/6/2011 tarih ve 7290 sayılı, 18/8/2011 tarih ve 9993 sayılı, 28/11/2011 tarih ve 1432 sayılı yazıları dikkate alınarak; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı koordinatörlüğünde kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının katılımları ile hazırlanan ekli "Enerji Verimliliği Strateji Belgesi 2012-2023"nin kabulüne, karar verilmiştir.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ STRATEJİ BELGESİ
2012- 2023

1. GİRİŞ

Enerji verimliliği; enerjide arz güvenliğinin sağlanması, dışa bağımlılıktan kaynaklanan risklerin azaltılması, enerji maliyetlerinin sürdürülebilir kılınması, iklim değişikliği ile mücadelenin etkinliğinin artırılması ve çevrenin korunması gibi ulusal stratejik hedefleri tamamlayan ve bunları yatay kesen bir kavramdır. Sürdürülebilir kalkınmanın öneminin gittikçe daha çok anlaşıldığı günümüzde, enerji verimliliğine yönelik çabaların değeri de aynı oranda artmaktadır. Bu çerçevede; enerji üretimi ve iletiminden nihai tüketime kadarki bütün aşamalarda enerji verimliliğinin geliştirilmesi, bilinçsiz kullanımın ve israfın önlenmesi, enerji yoğunluğunun gerek sektörler bazında gerekse makro düzeyde azaltılması ulusal enerji politikamızın öncelikli ve önemli bileşenlerindendir.

Bugüne kadar enerji verimliliği kapsamında yürütülmüş faaliyetlerin değerlendirilmesi sonucunda çıkarılan dersler, çeşitli uygulama noktalarında karşılaşılan güçlükler ve enerji sektöründeki küresel eğilimler ışığında, Türkiye'nin enerji verimliliği alanındaki yol haritasının stratejik ve dinamik bir bakış açısıyla hazırlanması kaçınılmaz hale gelmiştir. Kamu kesimi, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının katılımcı bir yaklaşımla ve işbirliği çerçevesinde hareket etmesini sağlamak, sonuç odaklı ve somut hedeflerle desteklenmiş bir politika seti belirlemek, bu hedeflere ulaşmak için yapılması zorunlu eylemleri tespit etmek, ayrıca süreç içinde kuruluşların yüklenecekleri sorumlulukları tanımlamak için işbu strateji belgesi hazırlanmıştır. Bu belgede tanımlanan faaliyetlerin gerçekleştirilmesinden, tedbirlerin uygulanmasından, sonuçların değerlendirilmesinden sorumlu olan kamu ve sivil toplum kuruluşları arasında yakın bir işbirliği kurulması amaçlanmakta olup, söz konusu koordinasyonu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı adına Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü sağlayacaktır.

Bu stratejinin uygulanması ile ilgili izleme ve değerlendirme çalışmaları için kamu, özel sektör ve sivil toplum örgütleri işbirliği ile komisyonlar, komiteler ve/veya çalışma grupları Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü tarafından oluşturulacaktır. Bu belgede tanımlanmış olan stratejik amaçlar, hedefler ve eylemler yapılacak derinlemesine sektörel analizlere göre Enerji Verimliliği Koordinasyon Kurulu tarafından yılda en az bir kez gözden geçirilecek, hükümetin politika ve hedeflerindeki değişikliklere, AB politikalarına, belge kapsamındaki uygulamalarda ortaya çıkan darboğazlara bağlı olarak güncellenecektir.

2. DURUM ANALİZİ

Bir birim Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) yaratabilmek için tüketilen enerji miktarını ifade eden Türkiye'nin birincil enerji yoğunluğunun, 1998 Yılı GSYİH serisine göre 2000 yılı ABD Doları fiyatlarıyla 2008 yılında 1998 yılındaki değere göre %0,24 oranında azaldığı, 2007 sonrası enerji verimliliği alanında yaşanan radikal dönüşüm hareketinin de etkisiyle bu azalış eğiliminin son yıllarda daha da arttığı göze çarpmaktadır. Öte yandan ülkemizin elektrik enerjisi yoğunluğunda, 1998 yılı GSYİH serisine göre 2000 yılı ABD Doları fiyatlarıyla 1998-2008 döneminde yıllık bazda %1,83'lük artış olduğu görülmektedir. Bu durum, bir anlamda elektrik enerjisi tüketimindeki artışın büyük kısmının üretim dışı harcamalardan kaynaklandığını ve enerji verimliliği ile ilgili tedbirlerin geliştirilmesinde elektrik enerjisi talebinin azaltılmasına yönelik çalışmalara önem verilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

1998-2008 döneminde Türkiye'nin toplam nihai enerji tüketimindeki yıllık ortalama artış oranı %3,81'dir. Aynı dönem için yıllık ortalama artışların sanayi sektöründe %3,56; konut sektöründe %3,49; ulaştırma sektöründe %4,07 hizmet sektöründe ise %7,44 civarında olduğu görülmektedir. Bireysel araç kullanımının artmasından ve hizmet sektöründeki yatırımlardan dolayı son on yılda kaydedilen en büyük artışların bu iki sektörde olduğu dikkat çekmektedir.

Türkiye'de yıllardır gözlemlenen kalkınma ve nüfus artışı kaynaklı yüksek talep artışı son yıllarda da devam etmektedir. Son yıllarda doğalgaza dayalı tesislerin toplam kapasitelerinin Türkiye'nin toplam kurulu güç kapasitesi

içerisindeki payı hızla artarken, hidroliğin de içinde yer aldığı yenilenebilir enerji kaynaklarının ülkemiz toplam kurulu gücü içindeki payının düşmekte olduğu görülmektedir. Yeni yenilenebilirler olarak bilinen jeotermal, rüzgâr ve biyokütle santrallerinin sayısının ülkemizde son yıllarda hızla artmasına rağmen, bunların Türkiye'nin toplam kurulu gücü içindeki payları hala çok sınırlı kalmaktadır. Nihai tüketimin dışında elektrik üretiminde ve dağıtımında da önemli kayıplar mevcuttur.

Ülkemizin konutlarda elektrik enerjisi tüketim yapısı, konuttan konuta, ailenin geçim seviyesi ve cihaz altyapısına göre büyük değişiklikler göstermekle birlikte evlerde kullanılan elektrığın büyük kısmı elektrikli ve elektronik eşyalar tarafından tüketilmektedir ve ev içi elektrik tüketimindeki en yüksek pay buzdolaplarına aittir. Elektrikli ev aletlerinin enerji tüketiminde ciddi düşüşler gerçekleştirilmiş olup, bugünün en iyi buzdolabı 1990 yılına göre %75, çamaşır makinesi 1985'lerde çıkan modellere göre enerjide %44 ve suda %62 tasarruf sağlamaktadır. Aynı şekilde bulaşık makinesi 60 °C çevrimde 1980 yılında 2 kWh enerji harcarken bugün tüketim 1 kWh'in altına su tüketimi ise üçte bire düşmüştür. Elektrikli ev aletlerinde Türk pazarı son yıllarda A sınıfı ve üzerinde etiketli cihazlara dönüşmeye başlamıştır. Bununla birlikte, elektrikli cihazlardan kaynaklanan enerji tüketimini azaltmak üzere özellikle kullanımda olan mevcut eski cihaz stoğunun yeni verimli cihazlarla değiştirilmesi üzerine yoğunlaşılması gerekmektedir.

Türkiye'de son zamanlarda ortaya çıkan diğer önemli enerji tüketim kaynakları da büyük ekran sıvı kristal LCD ve plazma TV setleri ile split klimalardır. Yaz sıcaklıklarının son yıllarda artmaya başlaması ile özellikle güney bölgelerde pencere tipi klima satışlarında görülen büyük artışlar yaz aylarında elektrik talebinin çok fazla artmasına ve talebin gündüz saatlerinde pik yapmasına sebep olmaktadır. Enerji sistemimiz için olumsuz ve yüksek maliyetli olan bu problemin çözülmesi de enerji verimliliğinde, özellikle talep tarafına yönelik atılacak adımlara bağlıdır.

Verimsiz elektrikli cihazların verimlilerle değiştirilmesindeki kilit unsur yapılan yatırımın kendisini geri ödeme süresidir ki; bu da elektrik fiyatları ile belirlenmektedir. Ayrıca verimli cihazlar verimsizlere göre %10-20 civarında daha pahalıdır ve bunların tercih edilmesi teşvik edilmedikçe, daha düşük verime sahip olan ucuz ürünlerle rekabet edebilmeleri zordur.

Ucuz ve etkin bir çözüm olması bakımından, enerji verimli lambalara olan talep hızlı artış göstermektedir. Kompakt floresan lamba satışları, 2004 yılındaki 4 milyon dolarlık seviyesinden 2007 yılında 20 milyon dolara ve 2008 yılında da 32 milyon dolara ulaşmıştır.

Sanayide kullanılan elektrik enerjisi kullanan ekipmanlar içinde elektrik motorları en büyük paya sahiptir. Bu nedenle özellikle sanayide elektrik motor sistemlerinde verimliliğin iyileştirilmesi elektrik enerjisinin verimli kullanımı açısından büyük önem taşımaktadır. Halen ısı yalıtımı iç pazar cirosunun yaklaşık 1,25 milyar dolar olduğu ve bununla yılda yaklaşık 50 milyon metrekaarelik yalıtım yapılabildiği tahmin edilmektedir. Sektörün bu kapasitesi ile yılda en az 400.000 ortalama konutun yalıtılması mümkün görülmektedir. Binaların yetersiz yalıtımlarından dolayı ısıtma ve soğutma amaçlı enerji kullanımındaki tasarruf potansiyelinin ülkemiz ekonomisine kazandırılabilmesi için mevcut binaların kademeli olarak yalıtılması gerektiği değerlendirilmektedir.

Türkiye'de gelir düzeyindeki büyümeyle beraber yük ve yolcu taşımada büyük bir artış olmuş; hatta taşımadaki bu artış gelir düzeyindeki büyümenin neredeyse iki katı oranında gerçekleşmiştir. Dolayısıyla, ulaştırmadan kaynaklı emisyon miktarı göreceli olarak düşük olsa da, emisyonlardaki artış hızı son derece yüksektir. Dolayısıyla Türkiye'de ulaştırmadan kaynaklanan CO₂ emisyonu gelişmiş ülkelerdeki emisyon miktarının altında olmakla beraber; artış hızının çok yüksek olması nedeniyle mevcut gelişme eğilimleri değiştirilmezse Türkiye'de sera gazı emisyonunun ciddi boyutta artacağı ve ulaştırma sektörünün bu süreçte başlıca rolü oynayacağı açıktır. Taşımacılığın en ağırlıklı olarak gerçekleştiği tür olarak karayolları, ulaştırma sektöründen kaynaklı CO₂ emisyonlarında en yüksek paya sahiptir.

3. DİĞER BELGE VE PROGRAMLARLA İLİŞKİSİ

3.1. Dokuzuncu Kalkınma Planı

1/7/2006 tarihli ve 26215 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 2007-2013 dönemine ilişkin Dokuzuncu Kalkınma Planı'nın (7.1.5) numaralı "Enerji ve Ulaştırma Altyapısının Geliştirilmesi" başlığı altında yer alan "Enerji" alt başlığının (405) ve (407) numaralı maddelerinde, "Enerji talebi karşılarken çevresel zararların en alt düzeyde tutulması, enerjinin üretimden nihai tüketime kadar her safhada en verimli ve tasarruflu şekilde kullanılması esastır", "Üretim sistemi içinde yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının payının azami ölçüde yükseltilmesi hedeflenecektir." ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda, işbu Belgede yer alan amaç ve hedefler de enerjinin ve enerji kaynaklarının üretimden tüketimine kadar her safhada verimli kullanılması ile ilgili tedbirleri içerdiğinden, işbu Belge Dokuzuncu Kalkınma Planı'nı destekleyici bir belge niteliğindedir.

3.2. Orta Vadeli Program

Bu Belge, 10 Ekim 2010 tarihli ve 27725 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2011-2013 dönemine ilişkin "Orta Vadeli Program"ın (4) numaralı "Enerji ve Ulaştırma Altyapısının Geliştirilmesi" başlığı altında yer alan "Enerji" alt başlığındaki (vi) maddesinde "Elektrik üretimi, iletimi ve dağıtımında kayıp/kaçakların asgari seviyeye indirilmesi, Enerji Verimliliği Kanunu çerçevesindeki destekleme imkânlarının artırılması, talep tarafı yönetimi, yüksek verimli kojenerasyon ve yalıtım gibi uygulamaların yaygınlaştırılması yönünde politikalar izlenecektir." şeklinde yer alan ifadeleri de destekler niteliktedir.

3.3. Türkiye Sanayi Strateji Belgesi

Bu Belge, 2011-2014 dönemine ilişkin olarak yayımlanan "Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi"nde yer alan aşağıdaki ifadeler ile uyumlu hususları içermekte ve desteklemektedir.

a) (4) numaralı "Yatay Sanayi Politikası Alanları" başlığı altında yer alan "Altyapı Sektörleri" alt başlığı altındaki

(k) bendi; “Sanayinin girdi maliyetlerini azaltmak amacıyla; enerji arz güvenliği sağlanacak, enerji piyasası rekabetçi hale getirilecek ve enerji verimliliği arttırılacaktır. Ayrıca, Türkiye’de yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji üretimi içindeki payının artırılması da sağlanacaktır.”

b) (5.6.2) numaralı “Elektrik Enerjisi Sektörü” başlığının altında yer alan “Mevcut Durum” alt başlığı altındaki (231) numaralı maddesi; “Enerji verimliliğinin artırılması, hem daha az enerji ile daha çok üretim yapılmasını sağlayacağı ve sanayi maliyetlerini düşüreceği için hem de zararlı gazların salınımını azaltacağı için önem arz etmektedir.”

c) (5.6.2) numaralı “Elektrik Enerjisi Sektörü” başlığının altında yer alan “Politikalar” alt başlığı altındaki (235) numaralı maddenin (b) bendi; “Enerji verimliliği hususunda alınacak tedbirlerle 2020 yılına kadar sanayide, binalarda ve ulaştırma sektöründe daha az enerji kullanımının sağlanması öngörülmektedir. Bu kapsamda kısa vadede, aydınlatma, izolasyon, ulaşım ve elektrikli cihazlarla ilgili olarak yürütülen enerji verimliliği çalışmalarının sürdürülmesi; mevcut santrallerde yeni teknolojiler kullanılarak verimin yükseltilmesi ve üretim kapasitesini artırmak için yapılan rehabilitasyon çalışmalarının tamamlanması; yüksek verimli kojenerasyon uygulamalarının yaygınlaştırılmasının sağlanması planlanmaktadır.”

ç) (5.6.2) numaralı “Elektrik Enerjisi Sektörü” başlığının altında yer alan “Politikalar” alt başlığı altındaki (235) numaralı maddenin (c) bendi; “Enerji verimliliğine ilişkin ikincil mevzuat çalışmaları tamamlanmış olup enerji verimliliğini ve tasarrufunu artırmaya yönelik etkin mekanizmalar kurulacaktır. Bu kapsamda, KOBİ’lerin enerji verimliliği konusundaki eğitim, etüt ve danışmanlık hizmetleri de desteklenecektir.”

d) (5.7) numaralı “Çevre” başlığı altında yer alan “Mevcut Durum” alt başlığı altındaki (254) numaralı madde; “Düşük Karbon Ekonomisi (DKE) ya da Düşük Fosil Yakıt Ekonomisi (DFYE) kavramları, biyosfere en az düzeyde sera gazı (özellikle karbondioksit) salınımını sağlanabildiği ekonomileri tanımlamak için kullanılmaktadır. İklim değişikliğine yol açan sera gazı salınımının azaltılması sürecinde önemli bir araç olarak değerlendirilen DKE konseptine göre, ağır sanayinin faaliyet gösterdiği ve yoğun nüfuslu ülkeler karbon-yoğun ülkeler olarak addedilmekte ve söz konusu ülkelerde, mümkün olduğu ölçüde “sıfır karbon toplumu”na geçilmesi, enerji verimliliği ile yenilenebilir enerjiye dayalı ekonomik modellerin hayata geçirilmesi öngörülmektedir. Bu kapsamda, DKE’lerin amacı imalattan tarıma, ulaştırmadan elektrik üretimine pek çok sektörde, düşük emisyonlu teknolojiler kullanılarak enerji ve hammadde üretilmesi ve böylece söz konusu enerji ve hammaddelerin tüketildiği alanlarda verimliliğin sağlanarak bu alanların atıklarının da geri dönüşüm ya da bertarafının en az düzeyde sera gazı emisyonu salımı ile gerçekleştirilebilmesidir. Nükleer Enerji ve Karbon Yakalama ve Depolama (NEKYD), DKE’lere geçiş sürecinin başlıca araçları olarak görülmekle birlikte, her iki yöntemde de yenilenebilir olmayan kaynakların kullanılmasına devam edilmesi ve özellikle NEKYD teknolojilerinin güvenilir bir şekilde uygulanmasında yaşanan belirsizlikler ile maliyet sorunlarının da dikkate alınması gerekmektedir. Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması bağlamında ise yüksek maliyet ve verimsizlik endişelerinin göz önünde bulundurulması yerinde olacaktır.”

e) (5.7) numaralı “Çevre” başlığı altında yer alan “Mevcut Durum” alt başlığı altındaki (255) numaralı madde; “Diğer taraftan, yeni istihdam ve pazar fırsatları yaratması beklenen DKE’lerin önümüzdeki dönemde en hızlı büyüyecek ekonomiler olması öngörülmektedir. Bu doğrultuda, düşük karbon ekonomisi alanlarında (yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, düşük karbonlu teknolojiler, endüstriyel ormancılık, bitkilendirme, verimli toprak işleme yöntemleri vb.) faaliyet gösteren ve yeni hizmet ve ürün geliştiren kuruluşların desteklenmesi, yeni iş modellerinin ortaya koyulması, yeni pazarların yaratılması ve yeni istihdam ve “yeşil meslek” imkânlarının sağlanması beklenmektedir.”

Bu bağlamda, Enerji Verimliliği Strateji Belgesi Türkiye Sanayi Strateji Belgesini de destekleyici bir belgedir.

4. TANIMLAR ve KISALTMALAR

Aksi bu Belgede açıkça belirtilmedikçe veya tanımlanmadıkça, bu belgede yer alan terim, kavram ve kısaltmaların, enerji verimliliğine ilişkin mevzuatta tanımlanan anlamları esas alınır.

Bunlara ilaveten;

- 1) BB: Büyükşehir belediyelerini,
- 2) BESD: Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneğini,
- 3) BSTB: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını,
- 4) ÇŞB: Çevre ve Şehircilik Bakanlığını,
- 5) E: Eylemi,
- 6) EB: Ekonomi Bakanlığını,
- 7) EİGM: Enerji İşleri Genel Müdürlüğünü,
- 8) EPDK: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,
- 9) ETKB: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,
- 10) EVD: Enerji verimliliği danışmanlık şirketlerini,
- 11) EVKK: Enerji Verimliliği Koordinasyon Kurulunu,
- 12) EÜAŞ: Türkiye Elektrik Üretim Anonim Şirketini,
- 13) GSYH: Gayri safi yurt içi hasılayı,
- 14) HM:Hazine Müsteşarlığını,
- 15) İAB: İstanbul Altın Borsasını,
- 16) İDKK: İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulunu,
- 17) İİB:İçişleri Bakanlığını,
- 18) İkincil mevzuat: Tüzük, yönetmelik, yönerge, tebliğ, genelge, talimat gibi düzenlemeleri,
- 19) İndirgenmiş enerji yoğunluğu: Sanayi alt sektöründeki yıllık enerji tüketiminin sektörün mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış yıllık üretim endeksine bölünmesi ile bulunan değer in işlem yılından önceki son üç yılın

ortalamasını,

- 20) İMKB: İstanbul Menkul Kıymetler Borsasını,
- 21) İşletme: Sanayi, ulaşım, tarım ve hizmet sektörlerinde her türlü mal veya hizmet üretimi yapılan işyerlerini,
- 22) KB: Kalkınma Bakanlığını,
- 23) KİK: Kamu İhale Kurumunu,
- 24) Kamu kesimi: Kamu kurum ve kuruluşlarını, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını, üniversiteler ve mahallî idareleri,
- 25) KOSGEB: Küçük ve Orta Ölçekli Sanayii Geliştirme Başkanlığını,
- 26) MB: Maliye Bakanlığını,
- 27) OECD: Ekonomik işbirliği ve kalkınma örgütünü,
- 28) OSB: Organize sanayi bölgelerini,
- 29) ÖİB: Özelleştirme İdaresi Başkanlığını,
- 30) ÖTV: Özel tüketim vergisini,
- 31) SA: Stratejik amacı,
- 32) Sanayi alt sektörleri: TÜİK tarafından üretim endeksleri hesaplanan sektörleri,
- 33) Sanayi alt sektörü yıllık enerji tüketimi: TÜİK tarafından; sanayi üretim endeksinin bulunmasında kullanılan sektör işletmelerindeki yıllık toplam enerji tüketimini,
- 34) SH: Stratejik hedefi,
- 35) SPK: Sermaye Piyasası Kurumunu,
- 36) Strateji: Enerji Verimliliği Stratejisini,
- 37) Sürdürülebilir bina: Enerji, su ve diğer doğal kaynakları etkin kullanmak suretiyle enerji ve kaynak kullanımında çevreye etkileri en az olan, güvenli ve verimli bir iç mekan çevresi temin eden binaları,
- 38) TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisini,
- 39) TEİAŞ: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketini,
- 40) TEP: Ton eşdeğer petrolü,
- 41) TOBB: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğini,
- 42) TOKİ: Toplu Konut İdaresini,
- 43) TSE: Türk Standartlar Enstitüsünü,
- 44) TTGV: Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfını,
- 45) TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunu,
- 46) UDHB: Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığını,
- 47) Proje: Verimlilik artırıcı projeleri,
- 48) VGM: Verimlilik Genel Müdürlüğünü,
- 49) VOB: Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsasını,
- 50) Yapı stoğu: İnşaatı tamamlanmış olup kullanımda olan yapı adedini,
- 51) YEGM: Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğünü,
- 52) Yıllık enerji tüketimi: İşlem yılından önceki son 3 yıla ait birincil enerji tüketimlerinin ortalamasını,
- 53) Yönetici: Malik, varsa intifa hakkı sahibi veya bunlar adına yönetimden sorumlu olan kişiyi,
- 54) YY: Yerel yönetimleri, (Valilikler ve Belediyeler) ifade eder.

5. AMAÇ VE TEMEL HEDEF

Bu belge ile sonuç odaklı ve somut hedeflerle desteklenmiş bir politika seti belirlenmesi ve hedeflere ulaşmak için yapılması zorunlu eylemlerin, bu eylemlerin yerine getirilmesinden sorumlu kuruluşlarla birlikte tanımlanması; kamu kesimi, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının katılımcı bir yaklaşımla ve işbirliği çerçevesinde hareket etmesinin sağlanması amaçlanmıştır.

Belge ile 2023 yılında Türkiye'nin GSYİH başına tüketilen enerji miktarının (enerji yoğunluğunun) 2011 yılı değerine göre en az %20 azaltılması hedeflenmektedir.

6. STRATEJİK AMAÇLAR

- SA-01:** Sanayi ve hizmetler sektöründe enerji yoğunluğunu ve enerji kayıplarını azaltmak
- SA-02:** Binaların enerji taleplerini ve karbon emisyonlarını azaltmak; yenilenebilir enerji kaynakları kullanan sürdürülebilir çevre dostu binaları yaygınlaştırmak
- SA-03:** Enerji verimli ürünlerin piyasa dönüşümünü sağlamak
- SA-04:** Elektrik üretim, iletim ve dağıtımında verimliliği artırmak, enerji kayıplarını ve zararlı çevre emisyonlarını azaltmak
- SA-05:** Motorlu taşıtların birim fosil yakıt tüketimini azaltmak, kara, deniz ve demir yollarında toplu taşıma payını artırmak ve şehir içi ulaşımında gereksiz yakıt sarfiyatını önlemek
- SA-06:** Kamu kesiminde enerjiyi etkin ve verimli kullanmak
- SA-07:** Kurumsal yapıları, kapasiteleri ve işbirliklerini güçlendirmek, ileri teknoloji kullanımını ve bilinçlendirme etkinliklerini artırmak, kamu dışında finansman ortamları oluşturmak

7. STRATEJİK AMAÇLAR, HEDEFLER VE EYLEMLER

SA-01: Sanayi ve hizmetler sektörlerinde enerji yoğunluğunu ve enerji kayıplarını azaltmak

SA-01/SH-01 : Belgenin yayım tarihi itibarıyla 10 yıl içerisinde, her bir sanayi alt sektöründeki indirgenmiş enerji yoğunlukları, her bir alt sektör için %10'dan az olmamak üzere sektör işbirlikleri ile belirlenecek oranlarda azaltılacaktır.

Eylemin Kodu	: SA-01/SH-01/E-01
Eylemin Konusu	: Sanayi alt sektörlerinde, tasarruf potansiyelleri ile birlikte enerji verimliliğinde uygulanabilecek önlemlerin belirlenmesi.
Yapılacak İşlem ve Açıklama	: Her bir sektörü temsil edebilecek şekilde YEGM tarafından belirlenecek en az beş (5) işletmede, YEGM finansmanı ile dört (4) yıllık periyotlarda enerji etütleri yapılacak ve çalışmaların sonuçları ardışık periyotlarda uygulanacak olan SA-01/SH-01/E-03 eylemindeki etütlerle birlikte Sanayi Enerji Verimliliği Envanteri halinde derlenerek elektronik ortamda yayımlanacaktır. Enerji etütlerinin ilki belgenin yayım tarihinden sonraki onikinci (12) ay ile yirmidördüncü (24) ay arasında sonuçlanacaktır. YEGM tarafından belirlenecek kriterler çerçevesinde seçilen işletmelerin YEGM tarafından yapılacak veya yaptırılacak enerji etütlerine imkân tanımları, gerektiğinde mevzuat düzenlemeleri ile temin edilecektir.
Sorumlu	: ETKB
İşbirliği Yapılacak Kuruluş	: EVD, BSTB, TOBB
İşlemin Tamamlanma Süresi	: Enerji Verimliliği Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı hazırlıkları ve yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içinde yapılacaktır.

Eylemin Kodu	: SA-01/SH-01/E-02
Eylemin Konusu	: Sanayi ve hizmetler sektörlerinde enerji yöneticisi görevlendirmekle veya enerji yönetim birimi kurmakla yükümlü işletmelerin ve OSB'lerin kamu kuruluşları ile olan ilişkilerinde bunların ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemleri Standardı belgesine sahip olmalarının istenmesi.
Yapılacak İşlem ve Açıklama	: Kanun ve ikincil mevzuat revizyonu ile kamu kesimi ile ilişkileri olan işletmelerin ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemleri Standartı belgesine sahip olmaları sağlanacak ve uygulamalar denetlenecektir. Kanun değişikliği ETKB, ikincil mevzuat düzenlemeleri ise kamu kesimi tarafından yapılacaktır.
Sorumlu	: Kamu Kesimi
İşbirliği Yapılacak Kuruluş	: TSE
İşlemin Tamamlanma Süresi	: Enerji Verimliliği Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı hazırlıkları ve yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içinde yapılacaktır.

Eylemin Kodu	: SA-01/SH-01/E-03
Eylemin Konusu	: Yılda beşbin (5.000) TEP üzerinde enerji tüketen işletmelerde ve kullanım alanı yirmibin metrekarenin (20.000 m ²) üzerinde olan ticari ve hizmet amaçlı kullanılan binalarda enerji etütlerinin periyodik olarak yapılması suretiyle, alınması gerekli önlemlerin, enerji tasarruf potansiyelinin ve bunların maliyetlerinin belirlenerek uygulamaya ilişkin eylem planlarının hazırlanması
Yapılacak İşlem ve Açıklama	: Kanun ve ikincil mevzuat revizyonu ile dört (4) yılda bir enerji etüdü yapılması veya yaptırılması, etüt raporlarının ve belirlenen önlemlere ilişkin uygulama planlarının YEGM'ne gönderilmesi ve YEGM'nin yerinde incelemelerine imkân sağlanması istenecektir. Enerji etütlerinin ilki bu belgenin yayım tarihinden itibaren kırksekizinci (48) ve altmışıncı (60) ayları arasında yapılacaktır. Kanun ve ikincil mevzuat revizyonu ETKB tarafından yapılacaktır.
Sorumlu	: Bina ve İşletme Yöneticileri
İşbirliği Yapılacak Kuruluş	: EVD
İşlemin Tamamlanma Süresi	: Enerji Verimliliği Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı hazırlıkları ve yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içinde yapılacaktır.

Eylemin Kodu	: SA-01/SH-01/E-04
Eylemin Konusu	: Enerji verimliliğinin artırılmasını sağlayıcı yatırımlar özendirilecektir.

Yapılacak İşlem ve Açıklama	: Tüzel kişilerin EVKK tarafından onaylanmış projeleri için ilave destek mekanizmalarının geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapılacaktır.
Sorumlu	: ETKB
İşbirliği Yapılacak Kuruluş	: EB, HM, MB, KB, BSTB
İşlemin Tamamlanma Süresi	: Enerji Verimliliği Kanunu'nda ve diğer ilgili kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı hazırlıkları ve yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri belgenin yayım tarihinden itibaren yirmidört (24) ay içinde yapılacaktır.

SA-02:	Binaların enerji taleplerini ve karbon emisyonlarını azaltmak; yenilenebilir enerji kaynakları kullanan sürdürülebilir çevre dostu binaları yaygınlaştırmak
---------------	--

SA-02/SH-01	: 2023 yılında, Kentsel Dönüşüm Kanunu ve Deprem Yönetmeliği kapsamında kullanılabilir niteliği haiz olan binalar arasından; büyük şehir mücavir alanlarında olup her yıl yürürlüğe konulan Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkındaki Tebliğ'de tanımlanan yapı grupları arasından yapı gurup sınıfı 3 üncü sınıf veya üzeri olan konutlar ile birlikte, toplam kullanım alanı onbin metrekarenin (10.000 m ²) üzerindeki ticari ve hizmet binalarının tamamında, yürürlükteki standartları sağlayan ısı yalıtımı ve enerji verimli ısıtma sistemleri bulunacaktır.
--------------------	--

Eylemin Kodu	: SA-02/SH-01/E-01
Eylemin Konusu	: Binalara azami enerji ihtiyacı ve azami emisyon sınırlaması getirilmesi.
Yapılacak İşlem ve Açıklama	: Yürürlükteki mevzuatın AB uygulamaları paralelinde revize edilmesi ile binanın fonksiyonuna (otel, hastane, mesken, okul, AVM vb), bulunduğu bölgenin iklim koşullarına (sıcaklık, rüzgâr etkisi vb), mimari tasarımına, (yönlendirme vb) ve yürürlükteki zorunlu standartlara (TS 825 Isı Yalıtım Standartı vb) uygun inşaa edilme durumuna göre ısıtma, soğutma ve aydınlatma gibi konuları kapsayan azami yıllık enerji talebi belirlenecek, söz konusu enerji talebinin enerji verimli ve/veya temiz enerji kaynaklarından ve teknolojilerinden karşılanması esas alınmak suretiyle atmosfere salınmasına müsaade edilecek azami CO ₂ emisyon miktarı belirlenecek ve bu sınır değerleri aşan yeni bina yapımına izin verilmeyecektir. Mevcut binaların iyileştirilmesi suretiyle bu sınır değerlere yaklaştırılması özendirilecektir. Bu uygulamanın etkin bir şekilde yapılabilmesi için gerekli idarî ve kurumsal yapılar geliştirilecektir.
Sorumlu	: ÇŞB
İşbirliği Yapılacak Kuruluş	: ETKB, TSE, YY
İşlemin Tamamlanma Süresi	: Belgenin yayım tarihinden itibaren otuzaltı (36) ay içinde Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği bütün alt düzenlemeleri ile birlikte revize edilecek ve gerekli standartlar geliştirilecektir.

Eylemin Kodu	: SA-02/SH-01/E-02
Eylemin Konusu	: 2017 yılından itibaren, karbondioksit salınım miktarları ilgili mevzuatta tanımlanan asgari değerlerin üzerinde olanlara idarî yaptırım uygulanacaktır.
Yapılacak İşlem ve Açıklama	: İlgili mevzuatın revizyonu ile SA-02/SH-01/E-01'de tanımlanan usullere göre düzenlenen Enerji Kimlik Belgesi'nde karbondioksit miktarı, tanımlanan asgari değer üzerinde olan binalara idarî yaptırım uygulanacaktır.
Sorumlu	: ÇŞB
İşbirliği Yapılacak Kuruluş	: ETKB
İşlemin Tamamlanma Süresi	: İlgili kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı hazırlıkları ve yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri belgenin yayım tarihinden itibaren yirmidört (24) ay içinde yapılacaktır.

SA-02/SH-02	: 2010 yılındaki yapı stoğunun en az dörtte biri (1/4) 2023 yılına kadar, sürdürülebilir yapı haline getirilecektir.
--------------------	--

Eylemin Kodu	: SA-02/SH-02/E-01
Eylemin Konusu	: Kullanım alanı onbin metrekare (10.000 m²) üzerindeki ticari binaların ve müstakil lüks konutların ve entegre konutların (Residence) ruhsatlandırılmasında belgenin yayım tarihini takip eden onsekizinci (18) aydan itibaren sürdürülebilir nitelik aranması, 2017 yılından itibaren bu uygulamanın SA-02/SH-01'de belirtilen binaları kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması
Yapılacak İşlem ve Açıklama	: İlgili mevzuat revize edilecektir. Bu kapsamda yeni yapılan binaların, bulundukları belediyelerin kalkınmışlık düzeylerine, imar planlarına, arsa değerlerine ve çevredeki doğal enerji

imkânları dikkate alınmak suretiyle, sürdürülebilir olduklarını gösteren, ulusal veya uluslararası düzeyde uygulanan kriterler çerçevesinde karşılaştırılabilir özelliğe sahip sertifikalara sahip olmaları istenecektir.

Sorumlu : ETKB, ÇŞB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : YY

İşlemin Tamamlanma Süresi : Yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içinde yapılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-02/ SH-02/E-02

Eylemin Konusu : **Toplu konutlarda yerinden üretim uygulamalarının yaygınlaştırılması.**

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Toplu konut projelerinde yenilenebilir enerji kaynaklarından, kojenerasyon veya mikrokojenerasyon, merkezi ve bölgesel ısıtma ve soğutma ve ısı pompası sistemlerinden yararlanma imkânları analiz edilecek ve bakanlık tarafından belirlenecek kriterler çerçevesinde ve SA-02/SH-01/E-01’de belirtilen eylem kapsamındaki mevzuat yürürlüğe konuluncaya kadar özendirilecektir.

Sorumlu : ETKB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : ÇŞB

İşlemin Tamamlanma Süresi : Enerji Verimliliği Kanunu’nda ve diğer ilgili kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı hazırlıkları ve yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri, belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içinde yapılacaktır.

SA-03: Enerji verimli ürünlerin piyasa dönüşümünü sağlamak

SA-03/SH-01 : Asgari enerji verimlilik sınıfının üzerindeki lambaların, buzdolaplarının ve elektrik motorlarının piyasa dönüşümü 2012 yılı sonuna kadar, ısıtma/soğutma sistemlerinin ve diğer enerji verimli ürünlerin piyasa dönüşümü ise AB uygulamalarına paralel olarak tamamlanacaktır.

Eylemin Kodu : SA-03/SH-03/E-01

Eylemin Konusu : **Enerjiyi verimsiz kullanan ürünlerin satışının sınırlandırılması ve piyasa denetiminin etkinleştirilmesi.**

Yapılacak İşlem ve Açıklama : AB’nin 2010/30/EU sayılı “Enerji İle İlgili Ürünlerin Enerji Etiketlemesi” direktifi uyumlaştırılarak Resmi Gazete’de çerçeve yönetmelik olarak yayımlanacak ve yayımlanacak olan çerçeve yönetmelik (2010/30/EU) ve 7 Ekim 2010 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmış olan Enerji ile ilgili Ürünlerin Çevreye Duyarlı Tasarımına İlişkin Yönetmelik (2009/125/EC) altında ürün grupları bazında uygulama düzenlemeleri (buzdolabı, lamba, televizyon, harici güç kaynağı ve elektrik motorları öncelikli olmak üzere) AB’nin uygulamaları ile paralellik arzedecek şekilde yapılacak, ürün satışlarındaki gelişimin izlenmesine ve piyasa denetiminin etkin şekilde yapılmasına imkân sağlayacak kurumsal kapasite geliştirilecektir.

Sorumlu : BSTB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : ETKB, BESD

İşlemin Tamamlanma Süresi : AB’nin yürürlüğe koyduğu düzenlemeler belgenin yayım tarihinden itibaren üç (3) ay içinde, diğerleri ise AB ile eşzamanlı olarak yapılacaktır.

SA-04: Elektrik üretim, iletim ve dağıtımında verimliliği artırmak; enerji kayıplarını ve zararlı çevre emisyonlarını azaltmak

SA-04/SH-01 : 2023 yılına kadar, ülke genelindeki kömürlü termik santrallerin atık ısı geri kazanımı dahil ortalama toplam çevrim verimleri yüzde kırkbeşin (%45) üzerine çıkarılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-04/SH-01/E-01

Eylemin Konusu : **Kömürlü termik santrallerin rehabilitasyon, modernizasyon, özelleştirme, lisanslama süreçlerinde ve mevzuat düzenlemelerinde; toplam çevrim verimi, zararlı çevre emisyonları ve atık ısıdan yararlanma konularının öncelikli gözetilmesi.**

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Bu eylem, yapılan ihalelerde, özelleştirme şartnamelerinde ve lisanslama mevzuatında öncelikli ele alınacak; yerli kömür kullanan verimli ve temiz uygulamaların özendirilmesi için mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.

Sorumlu : ETKB, EÜAŞ, EPDK, ÖİB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : KB, ÇŞB

İşlemin Tamamlanma Süresi : İkincil mevzuat düzenlemeleri, belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içinde yapılacaktır.

SA-04/SH-02 : 2023 yılına kadar, elektrik enerjisi yoğunluğunu en az yüzde yirmi (%20) azaltmak amacıyla talep tarafı yönetimi konusunda tedbirler geliştirilecektir.

Eylemin Kodu : SA-04/SH-02/E-01
Eylemin Konusu : Enerji ve güç miktarına göre kademelendirilmiş tarife, çok terimli sayaç ve akıllı şebeke uygulamalarının yapılması.
Yapılacak İşlem ve Açıklama : Bu uygulamalar, dağıtım özelleştirmeleri dikkate alınmak suretiyle başlatılacaktır.
Sorumlu : EPDK
İşbirliği Yapılacak Kuruluş : Elektrik Dağıtım Şirketleri
İşlemin Başlatılma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren yirmidört (24) ay içerisinde başlatılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-04/SH-02/E-02
Eylemin Konusu : Talep tarafı yük azaltımının serbest piyasaya girmesinin sağlanması.
Yapılacak İşlem ve Açıklama : İkincil mevzuat yürürlüğe konulacak ve teknik alt yapılar hazırlanacaktır.
Sorumlu : EPDK, TEİAŞ
İşbirliği Yapılacak Kuruluş : ETKB
İşlemin Başlatılma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içerisinde başlatılacaktır.

SA-05: Motorlu taşıtların birim fosil yakıt tüketimini azaltmak, yük ve yolcu taşımacılığında demiryollarının ve şehir içinde toplu taşımının payını artırmak ve şehiriçi ulaşımında gereksiz yakıt sarfiyatını önlemek ve çevreye zararlı emisyonlarını düşürmek.

SA-05/SH-01 : Yolcu veya yük taşıyan küçük araçlar (M1/N1 kategorileri) CO₂ salımına ilişkin AB direktifleri doğrultusunda çıkarılacak ikincil mevzuat şartlarını karşılayacak, büyük şehirlerde ulaşım master planları hazırlanacak ve yürürlüğe konulacaktır.

Eylemin Kodu : SA-05/SH-01/E-01
Eylemin Konusu : Emisyon seviyesi düşük çevre dostu (yürürlükteki tip onayı mevzuatına uygun) küçük motor hacimli, yakıt pilli veya elektrikli hibrit araçların özendirilmesi ve ekonomik ömrünü doldurmuş araçların kademeli olarak trafikten çekilmesi.
Yapılacak İşlem ve Açıklama : Mevzuat revizyonu ile Bakanlık ve Maliye Bakanlığı işbirliği ile yapılacak düzenleyici etki analizi sonuçlarına bağlı olarak ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenecek kriterler çerçevesinde, Avrupa Birliğine ve OECD'ye üye ülkelerdeki uygulamalar dikkate alınarak, taşıt araçlarında çevreci vergileme rejimine geçilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.
Sorumlu : MB
İşbirliği Yapılacak Kuruluş : BSTB, UDHB, ETKB
İşlemin Tamamlanma Süresi : İlgili kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı hazırlıkları ve mevcut kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri, belgenin yayım tarihinden itibaren yirmidört (24) ay içinde yapılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-05/SH-01/E-02
Eylemin Konusu : Büyük şehirlerde, toplu taşımayı ve yakıt sarfiyatını öncelikle gözeten, toplu taşıma istasyonlarında bisiklet ve araç parkı alanları oluşturarak ulaşım sistemlerinin birbirini desteklediği ulaşım master planlarının yürürlüğe konulması.
Yapılacak İşlem ve Açıklama : Büyükşehir belediyesi bulunan illerde, ulaşım master planları hazırlanarak yürürlüğe konulacaktır.
Sorumlu : BB, İİB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş	: UDHB
İşlemin Tamamlanma Süresi	: Ulaşım master planları belgenin yayım tarihinden itibaren yirmidört (24) ay içinde hazırlanacak ve yürürlüğe konulacaktır.

Eylemin Kodu	: SA-05/SH-01/E-03
Eylemin Konusu	: Karayolu taşımacılığının toplam taşımacılık içindeki payının azaltılması, karayoluna alternatif ulaştırma türlerinin altyapısının yeterince geliştirilmesi, yük ve yolcu taşımacılığında deniz ve demiryollarının payının artırılması
Yapılacak İşlem ve Açıklama	: Demiryolu ağı genişletilerek yolcu ve yük taşımacılığında demiryollarının payı artırılabilecek, hızlı tren projelerine önem verilecek ve yaygınlaştırılacak, mevcut demiryolları altyapısı modernize edilecek, demiryolu ağı sanayi bölgeleri dikkate alınarak planlanacak ve genişletilecek; kısa mesafeli deniz ve göl taşımacılığı yaygınlaştırılacak, denizyolu altyapısı geliştirilecek ve deniz-taksi gibi küçük deniz taşıma araçları kıyı bölgelerinde yaygınlaştırılacaktır.
Sorumlu	: UDHB
İşbirliği Yapılacak Kuruluş	: KB
İşlemin Tamamlanma Süresi	: Belgenin yayım tarihinden itibaren yirmidört (24) ay içinde ilgili kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı hazırlıkları ve yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.

Eylemin Kodu	: SA-05/SH-01/E-04
Eylemin Konusu	: Ulaşımında enerji verimliliğinin artırılması ve ağ verimliliğinin sağlanması için bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanıldığı akıllı trafik yönetimi uygulamaları ve akıllı ulaştırma sistemlerinin yaygınlaştırılması
Yapılacak İşlem ve Açıklama	: Akıllı ulaşım sistemlerinin kurulması için gerekli kaynak oluşturularak, sistem teknik altyapısı güçlendirilecek ve gerekli Ar-Ge çalışmaları yapılacaktır.
Sorumlu	: UDHB
İşbirliği Yapılacak Kuruluş	: KB
İşlemin Tamamlanma Süresi	: Belgenin yayım tarihinden itibaren yirmidört (24) ay içinde ilgili kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı hazırlıkları ve yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.

Eylemin Kodu	: SA-05/SH-01/E-05
Eylemin Konusu	: Ulaştırma türlerinin, teknik ve ekonomik açıdan en etkin oldukları yerlerde kullanılmasını esas alan “Kombine Taşımacılık Stratejisi” doğrultusunda, özellikle yük taşımacılığında düzenlemeler yaparak karayolu yükünün uzun mesafeli kitlesel taşımalar durumunda demiryoluna ve denizyoluna kaydırılması; karayolunun, kapıdan kapıya taşıma ilkesinin gereği olan başlangıç ve son kesimlerdeki taşımalarda etkin biçimde kullanılması; özellikle yük ve yolcu taşımacılığında çok-modlu taşımacılığın yaygınlaşması,
Yapılacak İşlem ve Açıklama	: Limanlar ile demiryolu ve karayolu bağlantıları güçlendirilecek, lojistik merkezler ve aktarma alanlarının sayısı arttırılacak, özel (tahsisli) otobüs yolları/şeritleri uygulamaları hayata geçirilecek, kentlerin denizyolu, demiryolu gibi olanakları kullanılarak toplu taşımada tür çeşitliliği sağlanacak, büyük şehirlerde hızla gelişen banliyölerden şehir merkezine ulaşımın hafifli raylı sistemlerle sağlanması desteklenecektir.
Sorumlu	: UDHB
İşbirliği Yapılacak Kuruluş	: KB
İşlemin Tamamlanma Süresi	: Belgenin yayım tarihinden itibaren yirmidört (24) ay içinde ilgili kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı hazırlıkları ve yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.

SA-05/SH-02	: Biyokütle kaynaklarından elde edilen biyoyakıtların veya sentetik yakıtların ulaşımında kullanımı yaygınlaştırılacaktır.
--------------------	--

Eylemin Kodu	: SA-05/SH-02/E-01
Eylemin Konusu	: Biyoyakıt ve sentetik yakıtların fosil kaynaklı akaryakıtlar içerisindeki harmanlama oranlarının artırılmasının özendirilmesi,
Yapılacak İşlem ve Açıklama	: Gıda sektörünü olumsuz etkilemeyecek şekilde, yerli tarım ürünlerinden üretilen biyoyakıt veya sentetik yakıtların harmanlama oranlarına bağlı olarak ÖTV indirimi sağlanması yönünde düzenleme yapılacaktır.

Sorumlu	: MB
İşbirliği Yapılacak Kuruluş	: UDHB, ETKB
İşlemin Tamamlanma Süresi	: Belgenin yayım tarihinden itibaren yirmidört (24) ay içinde ilgili kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı hazırlıkları ve yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.

SA-06:	Kamu kuruluşlarında enerjiyi etkin ve verimli kullanmak
---------------	--

SA-06/SH-01	: Kamu kuruluşlarının bina ve tesislerinde yıllık enerji tüketimi 2015 yılına kadar yüzde on (%10) ve 2023 yılına kadar yüzde yirmi (%20) azaltılacaktır.
--------------------	---

Eylemin Kodu	: SA-06/SH-01/E-01
Eylemin Konusu	: Kamu kuruluşlarının bina ve tesislerinde verimlilik artırıcı uygulamaların etkinleştirilmesi.
Yapılacak İşlem ve Açıklama	: Kamu kuruluşlarının bina ve tesislerinde enerji etütleri yapılarak verimlilik artırıcı projeler hazırlanacak, bakım onarımına ilişkin bütçe ödenekleri öncelikle bu projeler için kullanılacaktır. 2008/2 sayılı Başbakanlık Genelgesi ETKB tarafından bu doğrultuda revize edilecek, kamu kurum ve kuruluşları Başbakanlık Genelgesi doğrultusunda çalışanlarına yönelik hazırlayacakları dahili yönetmelik, yönerge, genelge, talimat vb düzenlemeleri yürürlüğe koyacaktır.
Sorumlu	: Kamu kesimi
İşbirliği Yapılacak Kuruluş	: ETKB, KB, EVD, MB
İşlemin Tamamlanma Süresi	: Belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içinde 2008/2 sayılı Başbakanlık Genelgesi revize edilecek ve bunu müteakip bir (1) ay içinde kamu kesiminde buna uygun iç mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.

Eylemin Kodu	: SA-06/SH-01/E-02
Eylemin Konusu	: Kamu alımlarında enerji kullanımı olan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde Bakanlık tarafından belirlenen asgari verimlilik kriterlerini sağlamayanların satın alınmaması veya yapılmaması.
Yapılacak İşlem ve Açıklama	: Kamu alımlarında mal ve hizmet alımları ile yapım işleri için asgari verimlilik sınırları Bakanlık tarafından tanımlanacak ve bunların alım veya yapımı sırasında zaruri kriter olarak aranması için kamu alımları ile ilgili mevzuatta veya şartnamelerde gerekli değişiklikler yapılacaktır. SA-02/SH-01/E-01 kapsamında belirtilen mevzuat yürürlüğe girdikten sonra, tanımlanmış azami enerji tüketimi ve emisyon salımı ile ilgili sınır değeri karşılamayan binalar kiralanmayacaktır.
Sorumlu	: ETKB, MB, KİK
İşbirliği Yapılacak Kuruluş	: BSTB
İşlemin Tamamlanma Süresi	: Enerji Verimliliği Kanunu'nda ve diğer ilgili kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı hazırlıkları veya yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri, belgenin yayım tarihinden itibaren yirmidört (24) ay içinde yapılacaktır.

Eylemin Kodu	: SA-06/SH-01/E-03
Eylemin Konusu	: Kamu kuruluşlarında ekonomik ömrünü tamamlamış araçlar kademeli olarak tasfiye edilecektir.
Yapılacak İşlem ve Açıklama	: Taşıt Kanununun revizyonu ile trafiğe tescil tarihi itibarıyla ekonomik ömrünü tamamlamış kamu kuruluşlarına ait araçlar tasfiye edilecektir.
Sorumlu	: MB, Kamu kesimi
İşbirliği Yapılacak Kuruluş	: ETKB, KB
İşlemin Tamamlanma Süresi	: İlgili kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı hazırlıkları ve yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri belgenin yayım tarihinden itibaren yirmidört (24) ay içinde yapılacaktır.

Eylemin Kodu	: SA-06/SH-01/E-04
Eylemin Konusu	: Kamu kesimine ait bina ve tesislerde verimlilik artırıcı uygulamaların Enerji Performans Sözleşmeleri ile gerçekleştirilmesi,
Yapılacak İşlem ve Açıklama	: Kamu kurum ve kuruluşlarının verimlilik artırıcı proje uygulamaları için EVD'lerle uzun dönemli, performans garantili Enerji Performans Sözleşmesi yapılabilmesine imkan sağlayacak düzenlemeler

yapılacaktır. Kamu kurum ve kuruluşlarının verimlilik artırıcı projelerine ilişkin ödenek teklifleri öncelikle değerlendirilecektir.

Sorumlu : ETKB, MB, KİK

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : KB

İşlemin Tamamlanma Süresi : Enerji Verimliliği Kanununda ve diğer ilgili kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı hazırlıkları ve yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içinde yapılacaktır.

SA-07: Kurumsal yapıları, kapasiteleri ve işbirliklerini güçlendirmek, ileri teknoloji kullanımı ve bilinçlendirme etkinliklerini artırmak ve kamu dışında finansman ortamları oluşturmak

SA-07/SH-01 : 2012 yılı sonuna kadar; uygulayıcı kurumların kurumsal yapıları, kapasiteleri ve aralarındaki işbirlikleri güçlendirilecektir.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-01/E-01

Eylemin Konusu : Kurumsal yapıların güçlendirilmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Enerji verimliliği, yenilenebilir enerji kaynakları ve enerji bilgi ve teknolojileri ile ilgili konularda, çalışmalar yapmak üzere, idari ve kurumsal açıdan güçlü bir yapı tesis edilecektir.

Sorumlu : ETKB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : KB

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içinde kanun tasarısı hazırlıkları tamamlanacak ve tasarı TBMM'ye sevk edilecektir.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-01/E-02

Eylemin Konusu : İşbirliklerinin güçlendirilmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : ETKB ile diğer ilgili Bakanlıklar arasında ortak eylemleri içine alan işbirliği protokolleri yapılacak, yerel yönetimler arasında iletişim ağı kurulacak ve YEGM, TOBB ve VGM arasında, sanayide enerji etütleri, eğitim ve özendirici yarışmalar kapsamında stratejik işbirliği tesis edilecektir. EVKK üyesi kurum veya kuruluşların üst düzey yöneticiler tarafından temsil edilmesi sağlanacak ve Kurulun etkinliği artırılacaktır. Danışma Kurulu tematik alanlarda çalışacak şekilde alt gruplar halinde yapılandırılacaktır.

Sorumlu : ETKB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : Kamu Kesimi, YY, TOBB, VGM

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içinde başlatılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-01/E-03

Eylemin Konusu : Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği uygulamaları için ilgili mercilerde ve özel sektörde gerekli kapasitelerin oluşturulması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : İlgili bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler ve yapı denetim şirketleri nezdinde kapasiteler oluşturulacak, bu kurum ve kuruluşların personeline eğitim programları uygulanacaktır.

Sorumlu : ÇŞB, YEGM, YY

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : İİB

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren; yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat revizyonu altı (6) ay, eğitimler yirmidört (24) ay içinde yapılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-01/E-04

Eylemin Konusu : Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynakları alanlarında; Türkiye'deki gelişimin önceki yıllar ve diğer ülkeler ile kıyaslanabileceği performans göstergeleri ile birlikte gelecek öngörülerinin üretilmesine ve entegre kaynak planlamalarının yapılmasına imkan sağlayacak kapasitenin oluşturulması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Söz konusu kapasite, nitelikli insan gücü ve bilgi teknolojileri altyapıları ile birlikte oluşturulacaktır.

Sorumlu : ETKB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : EİGM, KB

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içinde gerekli

kapasite kurulacaktır.

SA-07/SH-02 : 2015 yılı sonuna kadar ülke genelindeki sertifikalı enerji yöneticisi sayısı en az beşbin (5.000) kişiye ve sanayi sektörlerinde uzmanlaşmış EVD sayısı en az elli (50) şirkete çıkarılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-02/E-01
Eylemin Konusu : Yetkilendirme kriterlerinin yeniden düzenlenmesi; EVD'lere verilen yetki belgelerinin sınıflandırılması ve derecelendirilmesi; enerji verimliliği hizmetlerine yönelik asgari standartların hazırlanması ve geliştirilmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : EVD'ler sektör ve/veya alt sektör bazında ihtisaslaştırılacak, EVD'lere verilen yetki belgeleri sınıflandırılacak ve derecelendirilecek; üst sınıflara ve derecelere ulaşma özendirilecek, eğitim, etüt, proje ve danışmanlık ile ilgili enerji verimliliği hizmetleri ile ilgili konularında asgari gereksinimler belirlenecek ve eğitim ve sertifikalandırma çalışmaları etkinleştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.

Sorumlu : ETKB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş :

İşlemin Tamamlanma Süresi : Yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri, belgenin yayım tarihinden itibaren altı (6) ay içinde yapılacaktır.

SA-07/SH-03 : 2023 yılına kadar enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynakları alanlarında, yurt içinde gerçekleştirilen AR-GE sonuçlarına dayanarak üretime aktarılmış özgün tasarım ve/veya ürün sayısı en az elli (50) olacaktır.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-03/E-01
Eylemin Konusu : Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynakları alanlarında; teknoloji master planının hazırlanması, destekleyici kuruluşlar arasında eşgüdüm sağlanması, yatırımcıların yararlanabileceği ulusal teknoloji envanteri oluşturulması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : TÜBİTAK'ın ETKB işbirliği ile yürürlüğe koyacağı Enerji AR-GE Stratejisi doğrultusunda teknoloji master planı hazırlanacak, destekleyici kamu kuruluşları arasında kaynakların etkin kullanımına yönelik eşgüdüm protokolleri imzalanacak, yürütülen ve başarılı sonuçlandırılan ve uygulamaya aktarılan AR-GE projeleri bağlamında ulusal teknoloji envanteri oluşturulacaktır.

Sorumlu : ETKB, TÜBİTAK

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : KB, BSTB, TTGV, KOSGEB, Üniversiteler

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren onsekiz (18) ay içinde tamamlanacaktır.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-03/E-02
Eylemin Konusu : Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynakları alanlarında; öncelikli teknolojilerde kamu-özel işbirlikleri ile kurulacak mükemmeliyet merkezlerinin ve AR-GE sonuçlarının uygulamasının özendirilmesi için mevzuat düzenlenmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : İlgili mevzuat revize edilecektir.

Sorumlu : BSTB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : HM, TÜBİTAK, ETKB, KB, MB

İşlemin Tamamlanma Süresi : İlgili kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı hazırlıkları ve yürürlükteki kanunlar çerçevesinde yapılabilecek ikincil mevzuat düzenlemeleri belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içinde yapılacaktır.

SA-07/SH-04 : "Ulusal Enerji Verimliliği Hareketi" kapsamında sürdürülen bilinçlendirme ve özendirme etkinlikleri kamu, özel ve sivil toplum işbirlikleri ile yaygınlaştırılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-04/E-01
Eylemin Konusu : İletişim planı hazırlanması ve bilinçlendirme etkinliklerinin bu iletişim planı çerçevesinde yürütülmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Ülke genelindeki bilinçlendirme faaliyetleri ETKB koordinasyonunda kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları ile birlikte hazırlanacak bir iletişim planı çerçevesinde yürütülecektir. Hazırlanan planın uygulanması, ETKB'nin koordinasyonunda ve sosyal sorumluluk anlayışı ile kamu kurum ve kuruluşlarının ve diğer paydaşların katkılarıyla gerçekleştirilecektir. Plan dönemler halinde yenilenecektir. Kamu kurum ve kuruluşları

tarafından plan çerçevesinde yürütülecek bilinçlendirme faaliyetleri ile ilgili harcamalar tasarruf tedbirleri ile ilgili düzenlemelerin kapsamı dışında tutulacak; bilinçlendirme konularında planda yer alan eylemlerin gerçekleştirilmesi ve bilinçlendirme konularında EVKK kararlarının uygulanması için kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerine gerekli ödenek konulacaktır.

Sorumlu : ETKB, Kamu kesimi

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : Özel sektör ve sivil toplum kuruluşları

İşlemin Tamamlanma Süresi : Plan belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içinde hazırlanacak ve en geç üç (3) yıl içinde uygulanacaktır.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-04/E-02

Eylemin Konusu : “Enerji verimliliği bilinç endeksi” geliştirilmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Toplumdaki enerji kültürünün ve verimlilik bilincinin gelişimini izleyebilecek bir endeks, ölçme yöntemleri ile birlikte tanımlanacak ve uygulama planı hazırlanacaktır.

Sorumlu : YEGM

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : Kamu kesimi, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içinde endeks geliştirilecek ve uygulama başlatılacaktır.

SA-07/SH-05 : Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynakları ile ilgili uygulamalar için kamu dışında sürdürülebilir finansman ortamları bağlamında, Türkiye’de karbon ticareti ve karbon borsası alt yapısını geliştirme çalışmaları belgenin yayım tarihinden itibaren onsekiz (18) ay içerisinde tamamlanacaktır.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-05/E-01

Eylemin Konusu : İlgili paydaşların katıldığı seri çalıştaylar ile karbon borsası oluşturulmasına yönelik bir yol haritası çıkarılması veya strateji belgesi hazırlanması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : -

Sorumlu : ÇŞB, İDKK

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : ETKB, MB, KB, HM, İAB, SPK, İMKB, VOB, TAKASBANK

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren onsekiz (18) ay içinde Karbon Borsası oluşturulmasına yönelik yol haritası çıkarılacak veya bir Strateji Belgesi hazırlanacaktır.